

תוכנה 1 בשפת Java
שיעור מספר 12: "אוספים גנריים, תבניות
וירחשה"

אוספים גנריים

HashSet

```
class Point{
    int x;
    int y;

    public Point(int x, int y) {
        this.x = x;
        this.y = y;
    }
}
```

```
Set<Point> points = new
HashSet<>();
Point p1 = new Point(1,2);
Point p2 = new Point(1,2);
points.add(p1);
points.add(p2);
System.out.println(points.size());
```

Output:
2

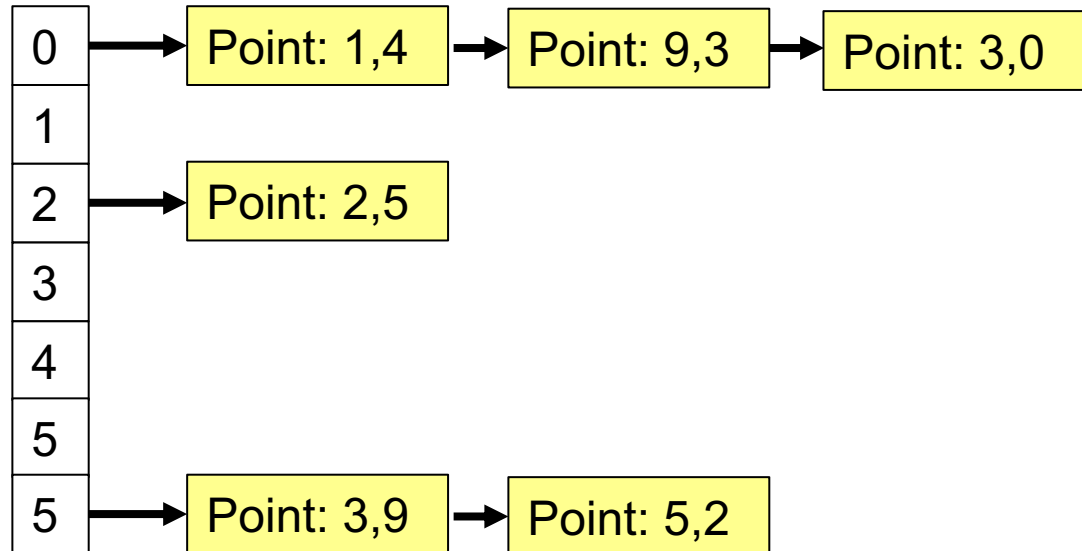

HashSet

איך עובדת הכנסה ל HashSet?

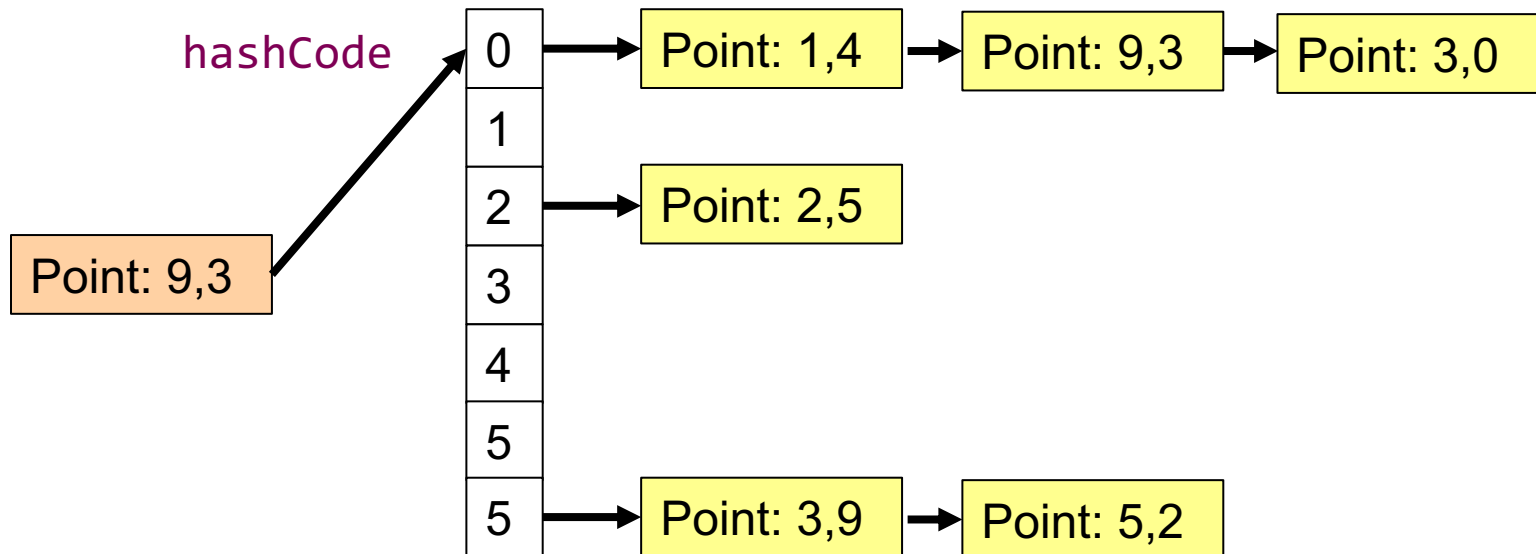
Point: 9,3

?

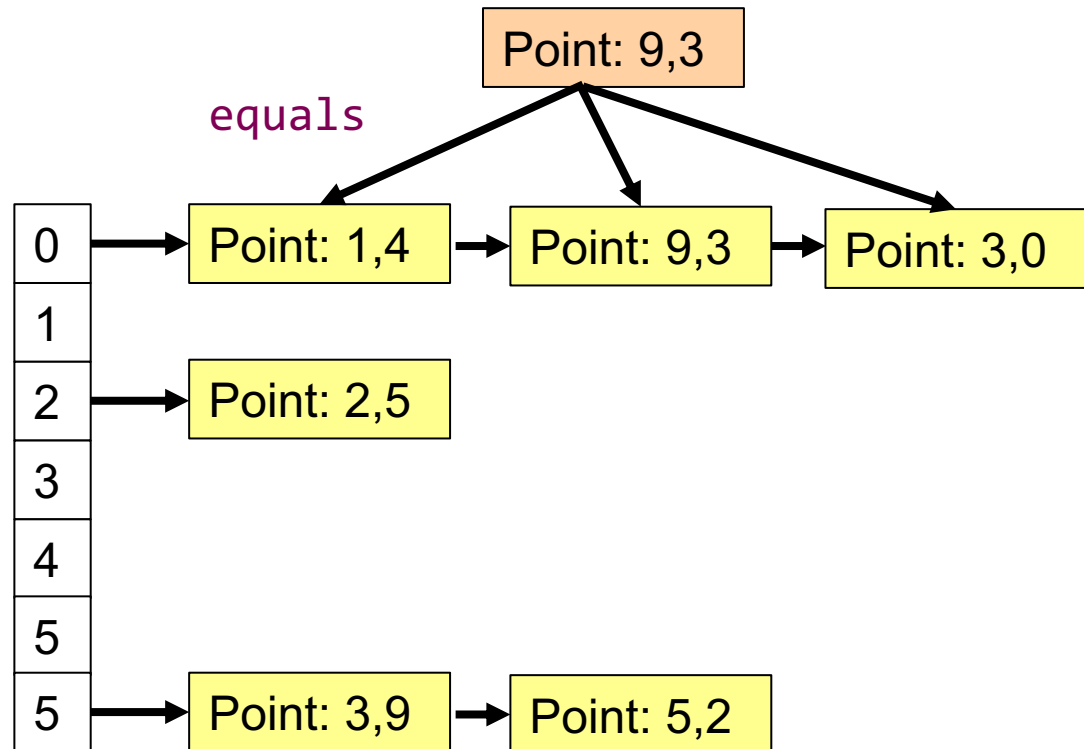
HashSet

איך עובדת הכנסה ל HashSet?

HashSet

איך עובדת הכנסה ל HashSet?

HashSet

- דרישות מהמימוש של hashCode:
 - עבור אותו האובייקט, hashCode צריכה להחזיר את אותו הערך בכל קריאה.
 - אם שני אובייקטים x ו y מקיימים $x.equals(y)$, הפונקציה hashCode צריכה להחזיר את אותו הערך עבור שניהם
 - כדאי לייצר ערכים שונים עבור אובייקטים x ו y שאינם מקיימים $x.equals(y)$ על מנת לשפר ביצועים.
 - ייצור ערכים זהים יפגע רק בביצועים, לא בנכונות.

HashSet

- כדאי לתת ל eclipse לחולל לבד את המימוש של hashCode, ביחד עם המימוש של equals.
- צריך לוודא שמעדכנים את שני המימושים כאשר יש שינוי באובייקטים (למשל, מתווספים או מוסרים שדות).
- HashMap – עובד בדיוק באותו האופן.

TreeSet

```
Set<Point> points = new TreeSet<>(
    (a,b)->Integer.compare(a.x, b.x));
Point p1 = new Point(1,2);
Point p2 = new Point(1,2);
points.add(p1);
points.add(p2);
System.out.println(points.size());
```

Output:

1

חייבים לשלוח
Comparator כיוון ש
Point אינה
Comparable

TreeSet

```
Set<Point> points = new TreeSet<>(
    (a,b)->Integer.compare(a.x, b.x));
Point p1 = new Point(1,2);
Point p2 = new Point(1,2);
Point p3 = new Point(1,3);
points.add(p1);
points.add(p2);
points.add(p3);
System.out.println(points.size());
```

Output:

1

TreeSet

- TreeSet אינו עובד עם hashCode (הגיוני, בשביל זה יש HashSet).
- TreeSet אינו עובד עם equals (זה קצת מפתיע).
- המימוש של compare/compareTo (תלוי אם האלמנטים הם Comparable או שמתמשים ב Comparator) חייב להיות עקבי עם equals.
- אחרת – נוכל לגלות ששני אובייקטים שאינם equals נחשבים כזהים ע"י ה TreeSet.

תבניות ויורשה

אלגוריתם כללי

Template Method Design Pattern

- מחלקות מופשטות (abstract) מגדירות שני סוגים של מתודות
 - מתודות ממשיות (effective, concrete)
 - מתודות מופשטות (abstract, deferred)
- ניתן להבחין בין רמות ההפשטה של שני הסוגים
 - המתודות הממשיות מגדירות רעיון כללי, תבניתי
 - המתודות המופשטות מגדירות אבני בניין (hooks) שבעזרתן ניתן לממש אלגוריתמים כלליים. המימוש של המתודות המופשטות נעשה במחלקות יורשות.
 - שימו לב – הטרמינולוגיה הפוכה!
- דוגמא: מימוש המתודה changeTop במחסנית לא מחייב הכרות עם מימוש המחסנית עצמה

מחסנית מופשטת

```
abstract class AbstStack <T> implements IStack<T> {  
  
    public void changeTop(T t) {  
        pop ();  
        push(t);  
    }  
  
    abstract public void push(T t);  
    abstract public void pop();  
}
```

- השרות changeTop אינו תלוי במימוש של push או pop אלא רק בחוזה שלהם
- changeTop מכונה אלגוריתם כללי
- pop ו-push הם hooks שמחלקות יורשות צריכות לממש בצורה ספציפית

ירושה ממחסנית מופשטת

מחלקות היורשות מ `AbstStack` צריכות רק לממש את ה `hooks` (שהוגדרו `abstract`), ומקבלות "בחינם" את האלגוריתמים הכלליים

```
class StackImpl<T> extends AbstStack <T> {  
    public void push(T t) {...}  
    public void pop() {...}  
}
```

דוגמאות נוספות:

- שימוש באיטרטורים למציאת מאפיינים של מבנה נתונים
- השרותים `distance` ו-`toString` של `AbstPoint`
- זה מאפשר בין היתר לתוכנת מערכת לקרוא לקוד של המשתמש (מחלקה שהמשתמש כתב, שיורשת ממחלקה של המערכת)

- זוהי תבנית עיצוב **design pattern** – השימוש בה מדגיש שימוש מסוים של ירושה:
- היורש אינו מוסיף פעולות לטיפוס הנתונים (כמו למשל מלבן צבעוני שהוסיף את תכונת הצבעוניות למלבן), אלא מממש (`concretization`) אותו בדרך מסוימת
 - למרות שהמימוש אינו ידוע במחלקת הבסיס (האבסטרקטית), כן ניתן לממש בה את האלגוריתם הכללי

הורשה מרובה

- מנגנון ההורשה נועד לתאר בצורה נכונה יחסים בין מחלקות המבטאות ישויות (טיפוסים) בעולם האמיתי
- לפעמים יש הצדקה להורשה מרובה. לדוגמא:
 - **עוזר הוראה** הוא גם **סטודנט** (תלמיד מחקר) וגם **איש סגל** (חבר בארגון הסגל הזוטר)
 - היחס is-a מתקיים עבור 2 ה'כובעים' של עוזר ההוראה ולכן הוא אמור לרשת ממחלקות שמייצגות את שני התפקידים
 - זו אינה בעיה תיאורתית - למתרגל שני כרטיסי קורא בספריה (סטודנט וסגל) ובכל אחד מהם מוענקות לו זכויות השאלה שונות

הורשה מרובה – עוד דוגמא

■ מספר ממשי (REAL) הוא גם מספרי (NUMERIC) וגם בן השוואה (COMPARABLE)

```
class NUMERIC {  
    ...  
    NUMERIC add (NUMERIC other);  
    NUMERIC subtract (NUMERIC other);  
}
```

```
class COMPARABLE {  
    ...  
    boolean lessThan (COMPARABLE other);  
    boolean lessThanEqual (COMPARABLE other);  
}
```

■ ולכן הגיוני אולי שיירש משתיהן:

```
class REAL extends NUMERIC , COMPARABLE {  
    ...  
}
```

שגיאת קומפילציה
ב Java אין דבר כזה!

אין ב Java הורשה מרובה

- אין ב Java הורשה מרובה (ואולי טוב שכך?)
 - אמא יש רק אחת
 - יש לעשות פשרות כואבות
- קיימות כמה תבניות עיצוב אשר מתמודדות עם הבעיה הזו בהקשרים שונים
- נתבונן באחת התבניות שממנה נוכל להשליך על אחת הדרכים לפתרון בעיית ההורשה המרובה
- **Bridge Design Pattern** – פיתוח מערכת מחלקות היררכית, כאשר לאחת המחלקות צאצאים מסוגים שונים

מה הבעיה בירושה מרובה?

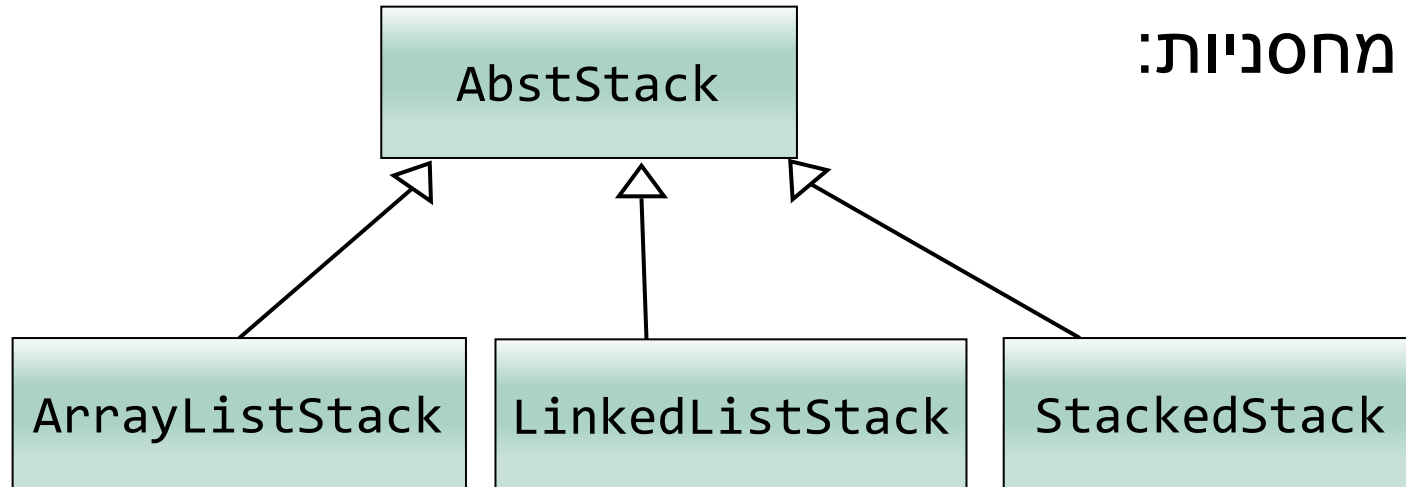
```
class GoodDriver implements Driver {  
    boolean signalBeforeTurns()  
    {return true;}  
}
```

```
interface Driver {  
    ...  
}
```

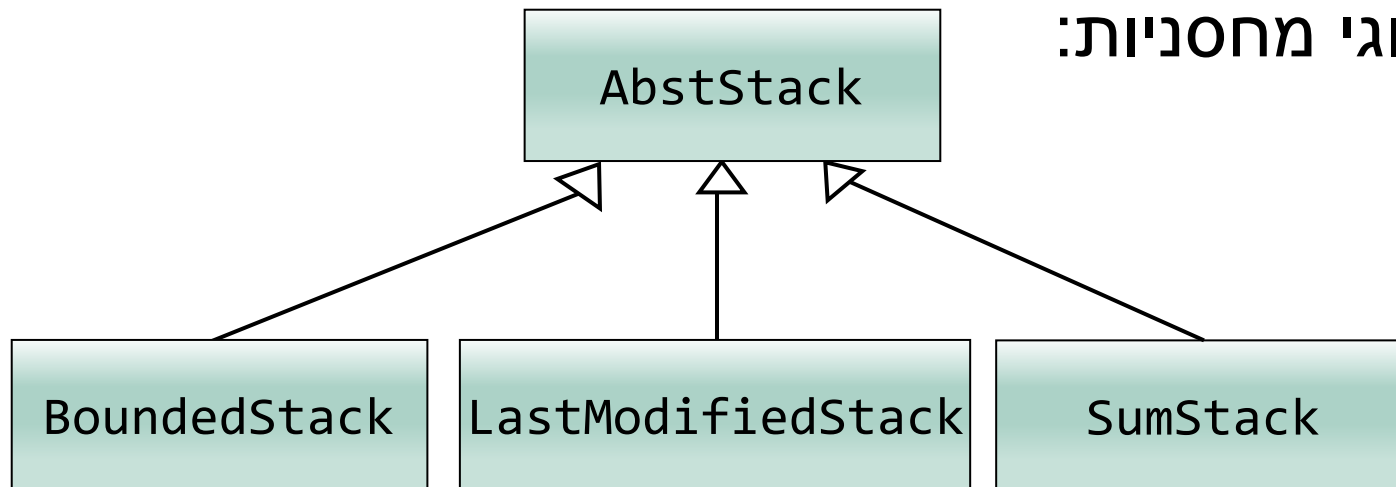
```
Class OpportunisticDriver  
extends GoodDriver, BadDriver  
(not possible)
```

```
class BadDriver implements Driver {  
    boolean signalBeforeTurns()  
    {return false;}  
}
```

■ סוגי מחסניות:

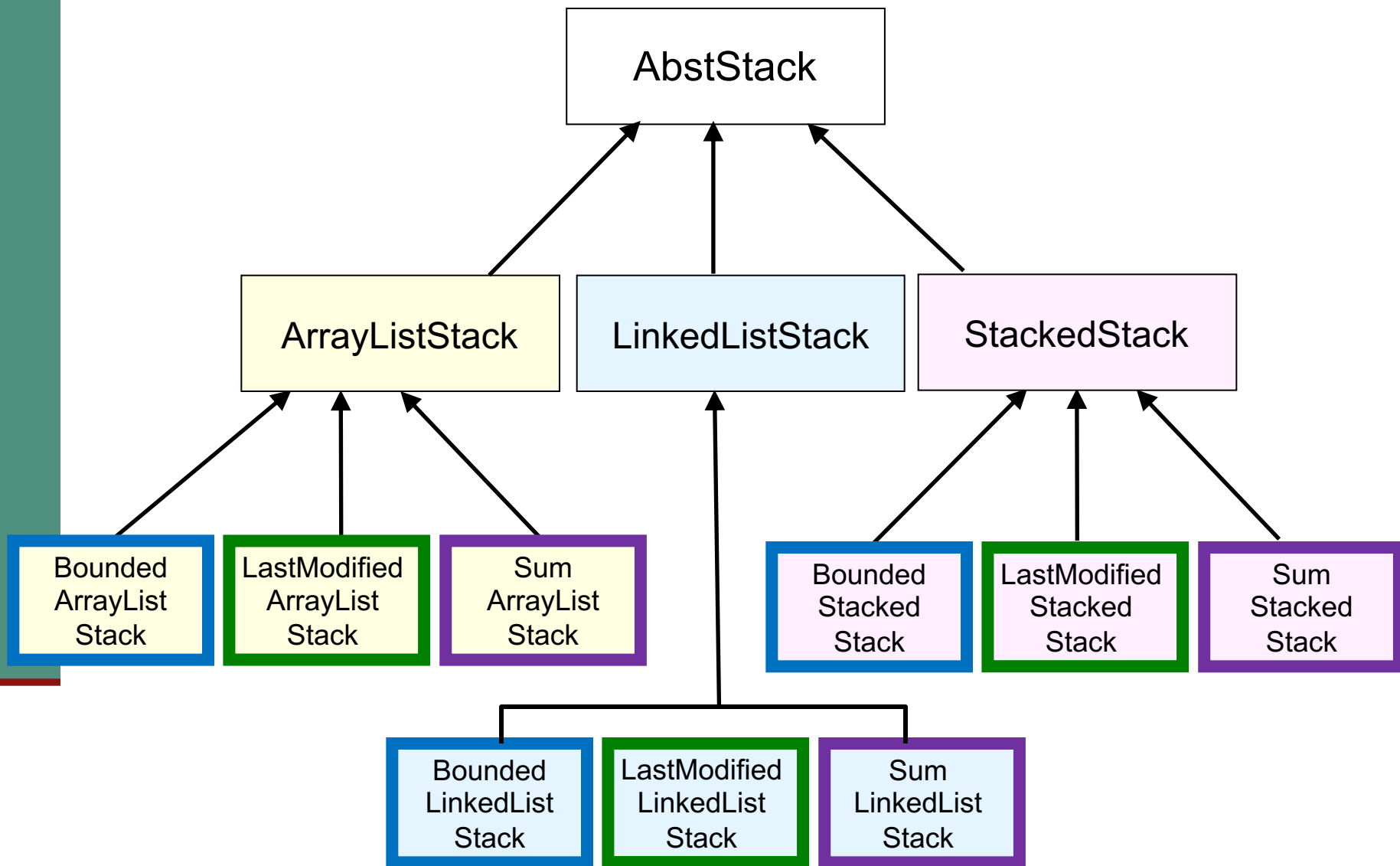

■ עוד סוגי מחסניות:

ילדים זה שמחה?

- סוג ההורשה של 3 המחלקות העליונות שונה מסוג ההורשה של 3 המחלקות התחתונות
- מה יקרה אם נרצה למשל: `SumArrayListStack` ?
- בשפות מסוימות (כגון C++ או Eiffel) ניתן ליצור מחלקה חדשה היורשת משתיהן
 - הדבר פותח פתח למכפלה קרטזית (9 מחלקות!) שתבטא את כל הצירופים האפשריים
 - דבר זה ייצור אינפלציה של מחלקות
- איך נממש זאת ע"י הורשה (לדוגמא את `SumArrayListStack` ב Java ?

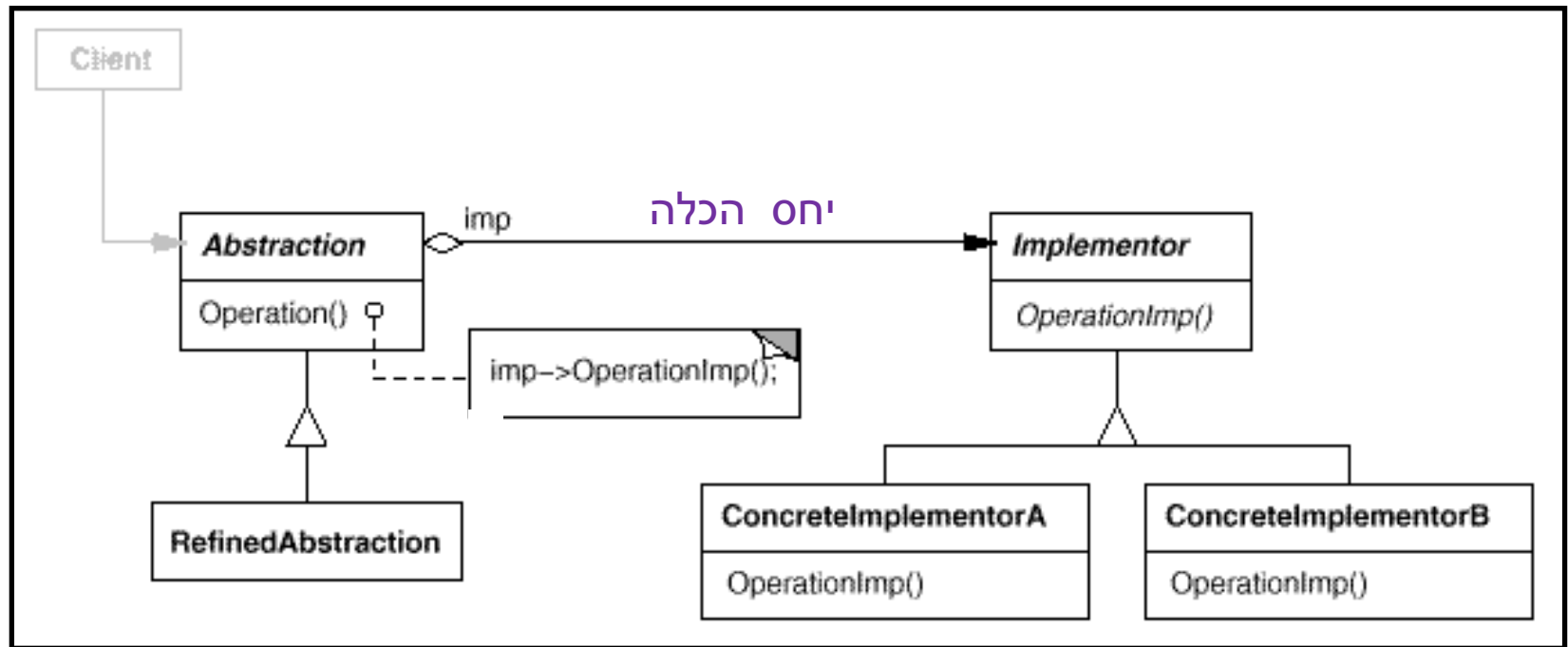

לא כל כך שמחה

- חסרונות:
 - שכפול קוד נורא
 - מה יקרה אם נרצה להוסיף טיפוס חדש כגון `TwoWayStack`?
 - צריך יהיה להוסיף אותו לכל תתי העצים
- גם הוספת הורשה מרובה לשפה לא הייתה פותרת את ההיררכיה הבעייתית
- הפתרון המוצע ע"י **תבנית העיצוב Bridge** היא המרת ירושת המימוש **בהכלה** (עם האצלה **delegation**)
 - פתרון זה מופיע בתבניות עיצוב רבות אחרות
- עצי ההורשה בשני המישורים (המופשט והמימושי) לא מתמזגים (אורתוגונליים)

Bridge Design Pattern

- תרשים מחלקות -

עיצוב באמצעות תבנית Bridge

מתאר התנהגות (LastModified ,Bounded)

```
public interface IStack<T> {  
    public void push (T e);  
    public void pop ();  
    public T top ();  
}
```

מתאר מימוש (ArrayList, LinkedList)

```
public interface IStackImpl<T> {  
    public void insert(T e);  
    public void remove();  
    public T get(int index);  
}
```

```
public interface IStack<T> {  
    public void push (T e);  
    public void pop ();  
    public T top ();  
}
```

```
public class SimpleStack<T> implements IStack<T> {  
  
    private IStackImpl<T> impl;  
    // MyArrayList or MyLinkedList  
  
    public SimpleStack(IStackImpl<T> impl) {  
        this.impl = impl;  
    }  
  
    public void pop()           { impl.remove();           }  
    public void push(T e)       { impl.insert(e);       }  
    public T top()              { return impl.get(0); }  
}
```

```

public class LastModifiedStack<T> extends SimpleStack<T> {

    private Date lastModified;

    public LastModifiedStack(IStackImpl<T> impl) {
        super(impl);
        lastModified = new Date();
    }

    /** Push element and update date */
    public void push(T e) {
        lastModified = new Date();
        super.push(e);
    }

    /** Remove top element and update date */
    public void pop() {
        lastModified = new Date();
        super.pop();
    }

    public Date getLastModified() {
        return lastModified;
    }

}

```

LastModifiedStack אדישה למימוש של המחסנית, ותעבוד בצורה זהה עם כל מימוש שהוא

```
public interface IStackImpl<T> {  
    public void insert(T e);  
    public void remove();  
    public T get(int index);  
}
```

■ נושים לב להבדל שבין המונשק `IStack` ובין המונשק `IStackImpl`

■ המונשק `IStack` מייצג את המחסנית

■ המונשק `IStackImpl` מייצג את מימוש המחסנית

■ המחלקה `SimpleStack` המממשת את `IStack` מכילה מופע של מחלקה המממשת את `IStackImpl`

■ הורשה (מימוש) לצורכי מימוש (ייצוג) תתבצע מ `IStackImpl`

■ הורשה (מימוש) הנוגעת להפשטה תתבצע מ `IStack`

דוגמא למימוש המחסנית באמצעות ArrayList

```
public class ArrayListStackImpl<E> implements IStackImpl<E> {  
    ArrayList<E> rep = new ArrayList<E>();  
  
    public E get(int index) { return rep.get(index); }  
    public void insert(E e) { rep.add(e); }  
    public void remove() { rep.remove(rep.size()-1); }  
}
```

איך יראה לקוח טיפוס שמעוניין ליצור מופע של מחסנית?

```
SimpleStack<Integer> stack =  
    new SimpleStack<Integer> (new ArrayListStackImpl<Integer>());
```

- מה החסרונות של מבנה זה?
- איך ניתן לפתור אותם?

יש פה באג מורכב. המימוש של top
ב SimpleStack לא קונסיסטנטי
עם המימוש של remove

תבנית העיצוב Bridge

- אז מה יש לנו עד כה?
- שני מנשקים שמאפשרים לנו לייצר כל שילוב בין התנהגות למימוש.
- הגדרת המנשק `IStackImpl` מעט מלאכותית, ואף מאפשרת באגים מכיוון שאנחנו מאפשרים למשתמש לגשת למיקומים.
- נראה שהיה נכון להגדיר ב `IStackImpl` בדיוק את אותם השירותים שיש ב `IStack`.
- מצד שני – אנחנו רוצים לשמור על שני מנשקים שונים עצמאיים. כל מחסנית צריכה להיות הרכבה של `IStack` עם `IStackImpl`

עיצוב נוסף

```
public interface IStackBase<T>{  
    public void push (T e);  
    public void pop ();  
    public T top ();  
}
```

מתאר התנהגות (LastModified ,Bounded)

```
public interface IStack<T> extends IStackBase<T>{  
  
}
```

מתאר מימוש (ArrayList, LinkedList)

```
public interface IStackImpl<T> extends IStackBase<T>{  
  
}
```

עיצוב נוסף

```
public class SimpleStack<T> implements IStack<T> {  
  
    private IStackImpl<T> impl;  
    // MyArrayList or MyLinkedList  
  
    public SimpleStack(IStackImpl<T> impl) {  
        this.impl = impl;  
    }  
  
    public void pop()           { impl.pop();           }  
    public void push(T e)      { impl.push(e);      }  
    public T top()             { return impl.top(); }  
}
```


עיצוב נוסף

```
public class ArrayListStackImpl<E>
    implements IStackImpl<E> {
    ArrayList<E> rep = new ArrayList<E>();

    public E top()    { return rep.get(rep.size()-1);    }
    public void push(E e)  { rep.add(e);                }
    public void pop()     { rep.remove(rep.size()-1);    }
}
}
```

עיצוב נוסף

- בעיצוב החדש אנחנו שומרים על כך ש:
 - כל מחסנית היא הרכבה של התנהגות (IStack) ושל מימוש (IStackImpl)
 - מימוש יציב יותר – פחות פתח לבאגים בשונה מהעיצוב הקודם של IStackImpl
 - תודות להכמסה טובה יותר של IStackImpl
- האם מימשנו ירושה מרובה?
 - לא! אמנם אנחנו עושים שימוש חוזר בקוד של שתי מחלקות, אחת להתנהגות ואחת למימוש, כל מחסנית שנגדיר יורשת רק ממחלקה אחת.

עיצוב נוסף

```
SimpleStack<Integer> stack =  
    new SimpleStack<Integer>(new ArrayListStackImpl<Integer>());
```

- המחסנית stack מקיימת יחס is-a רק עם SimpleStack.
- למעשה, אין שום דרך לדעת שהמימוש הפנימי הוא ArrayListStackImpl.
- ואם זה מאוד חשוב לנו?

עיצוב נוסף

```
public interface IArrayListImpl{  
}
```

■ נוסף מנשק חדש שתפקידו לציין שהמחלקה ממומשת
באמצעות ArrayList

```
public class SimpleArrayListStack<T> extends SimpleStack<T>  
    implements IArrayListImpl{  
  
    public SimpleArrayListStack() {  
        super(new ArrayListStackImpl<>());  
    }  
  
}
```

עיצוב חדש

■ חסרונות:

- ריבוי מחלקות קונקרטיות: עבור כל הרכבה של מימוש והתנהגות נצטרך להגדיר מחלקה משלו.
- ריבוי מנשקים: לכל מימוש נצטרך להגדיר מנשק ריק משלו.

■ יתרונות:

- מחסנית הממומשת באמצעות `ArrayList`, ללא תלות בהתנהגות, תקיים יחס `is-a` עם `ArrayListImpl`
- ניתן למשל לשלוח אותה לפונק' שמטפלת במחסניות הממומשות באמצעות `ArrayList`

האם קיבלנו ירושה מרובה?

- קרוב, אבל לא.
- המחסנית SimpleArrayListStack מקיימת יחס is-a עם:
 - המחלקה SimpleStack
 - עם המנשק ArrayListImpl
- אם היתה ירושה מרובה אמיתית, היה מתקיים יחס is-a עם ArrayListStackImpl

קבלנות משנה -
על הורשה, טענות וחוזים

הורשה וטענות (assertions)

- תנאי קדם, תנאי בתר ושמורות שהוגדרו עבור מחלקה או מנשק תקפים גם לגבי צאצאי המחלקה (וממשי המנשק), ועשויים להשתנות
- עצם ממחלקה נגזרת המוצבע ע"י הפנייה מטיפוס המנשק [או טיפוס מחלקת הבסיס], צריך לקיים את שמורת המנשק [מחלקת הבסיס]
- מכאן ששמורה של כל מחלקה צריכה להיות שווה או חזקה יותר משמורת הוריה
- בגלל מנגנון הפולימורפיזם, אי הקפדה על כלל זה עשויה ליצור בעיות במערכת התוכנה, כפי שנדגים מיד

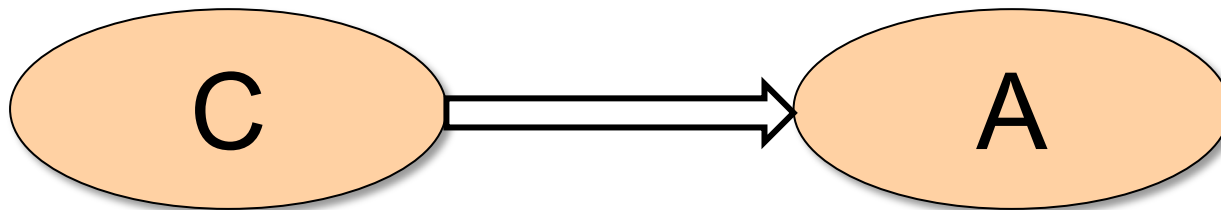

קבלנות משנה

- מחלקת C היא לקוחה של מחלקה A, כלומר:
 - יש ל-C הפנייה ל-A (אחד השדות)

או

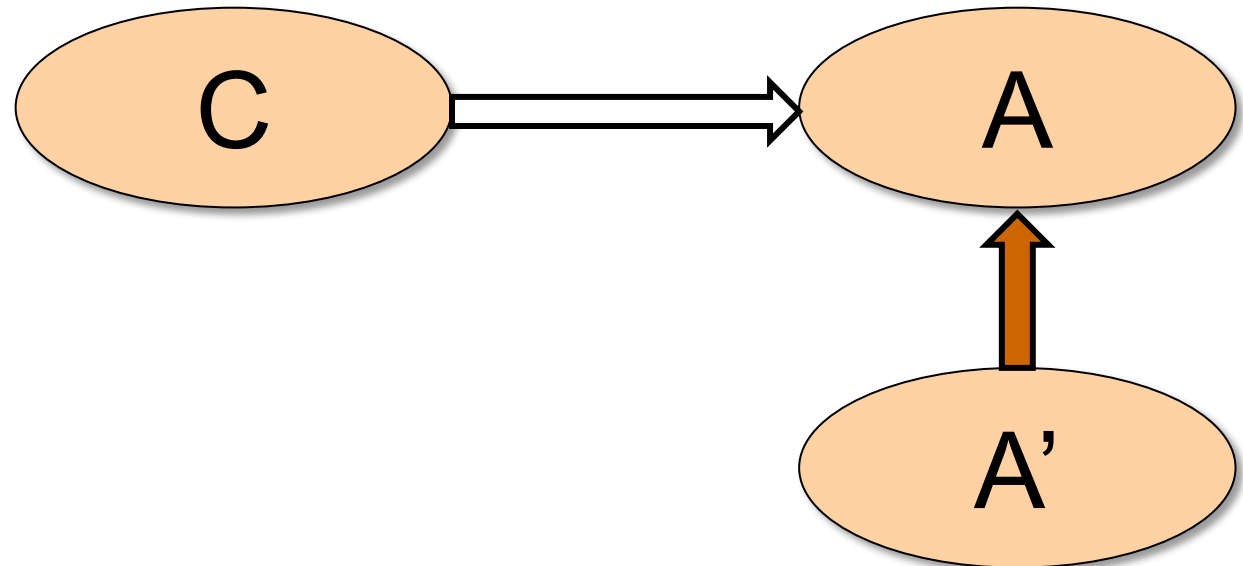
- אחת המתודות של C מקבלת פרמטר מטיפוס A (הפנייה ל A)

- C מכירה את השמורה של A ומצפה מ A לקיים אותה

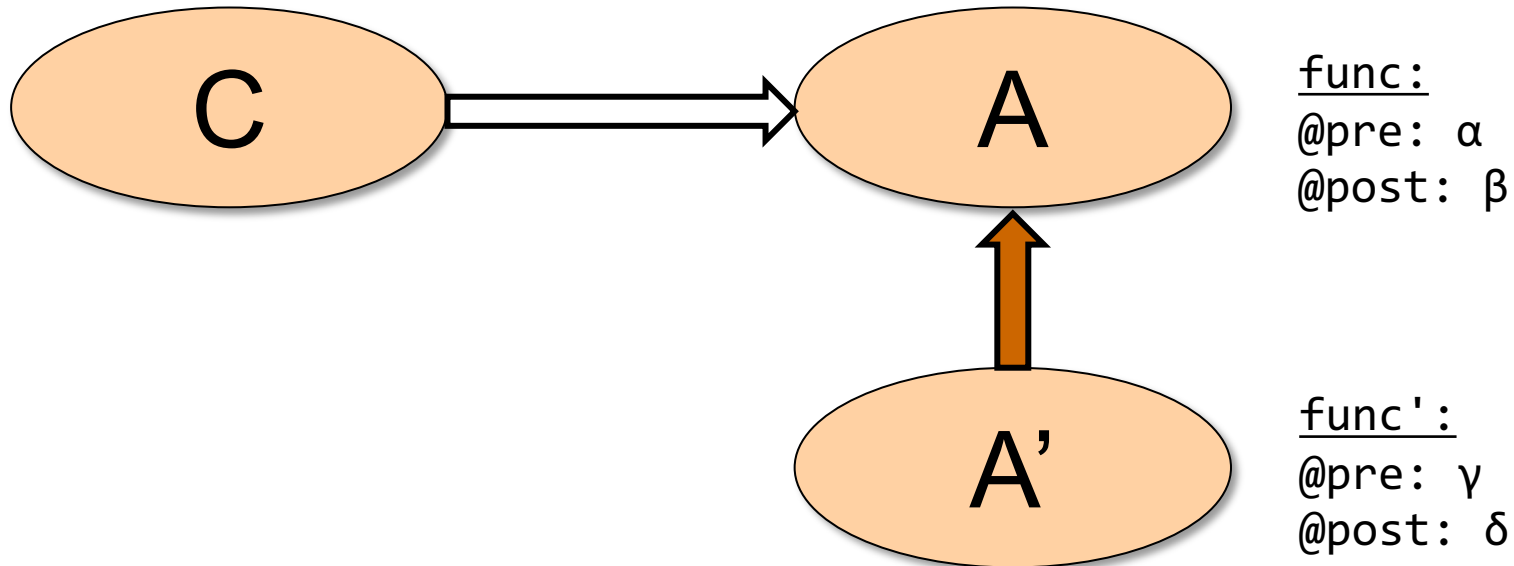
קבלנות משנה - השמורה

- בפועל, המצביע ל- A מצביע ל- A' , מחלקה הנורשת מ- A
- ברור שכדי לקיים יחסים פולימורפים תקינים על A' לקיים לפחות את שמורת A

קבלנות משנה – תנאי קדם ובתר

- המחלקה A' דורסת (overrides) שירות r() של A
- מה יש לדרוש מתנאי הקדם והבתר של השירות החדש ביחס לאלו של השירות המקורי?

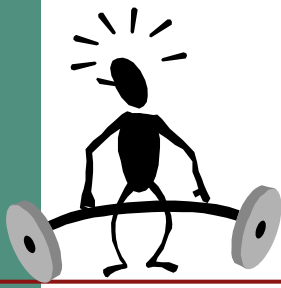

דוגמא

■ בתוך המחלקה Client מופיע הקוד הבא:

```
public class Client {  
    ...  
    public static void g(String[] args)  
    {  
        List<String> lst = Arrays.asList(args);  
        ...  
    }  
}
```

- בדוגמא זו Client הוא הלקוח (C) ו- List הוא הספק (A)
- ואולם ברור ש - lst מצביע בפועל לעצם ממחלקה שמממשת את List (אולי ArrayList). מחלקה זו היא קבלנית משנה (A')
- הלקוח, שאינו מכיר את קבלן המשנה שלו, מצפה ממנו לעמוד בחוזה המקורי (החוזה מול הספק)

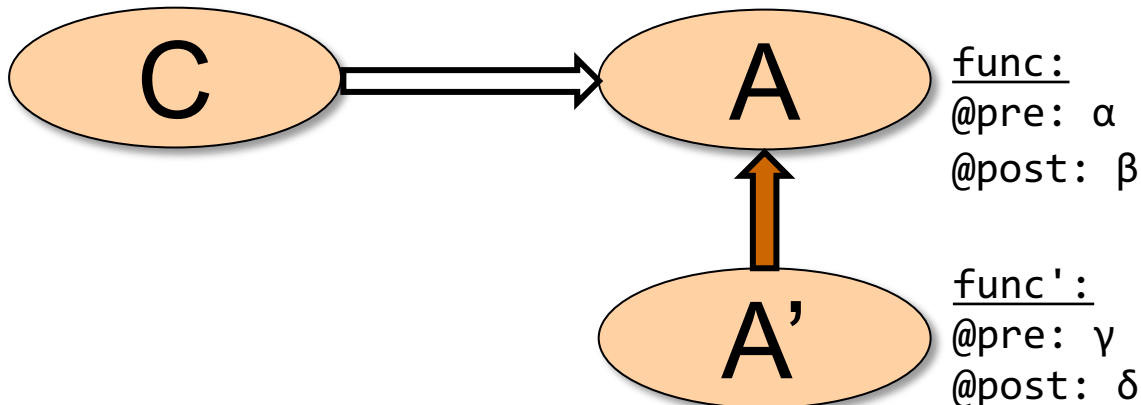
קבלנות משנה – תנאי קדם

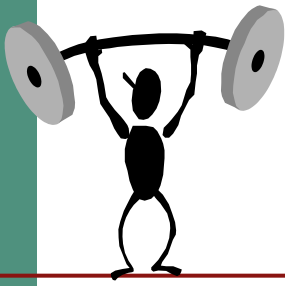
■ נניח כי במחלקה C מופיע הקוד הבא:

```
A aObj = ...;  
aObj.func();
```

■ על C לקיים את תנאי הקדם של $A.r()$: היא כלל אינה מכירה את המחלקה A' ואינה יודעת על קיום $A'.r()$

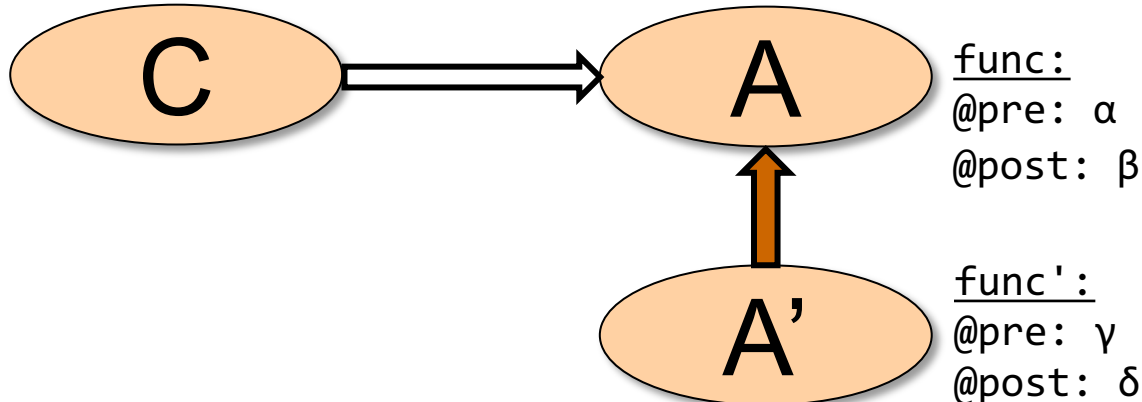
■ לכן על תנאי הקדם המוגדר במחלקה הנגזרת להיות שווה או חלש יותר מתנאי הקדם המקורי

קבלנות משנה – תנאי בתר

- משיקולים דומים על תנאי הבתר של המחלקה הנגזרת להיות שווה או חזק יותר מתנאי הבתר המקורי
- ללקוח C 'הובטח' β ע"י A ואסור שמאחורי הקלעים יסופק δ החלש ממנו
- מנגנון זה מכונה "קבלנות משנה" (subcontracting)

הטענות האפקטיביות

- השמורה ה'אמיתית' של מחלקה מורכבת מ **AND** לוגי של כל הטענות המופיעות בשמורת אותה מחלקה ובכל הוריה לאורך עץ ההורשה
- תנאי הקדם ה'אמיתי' של מתודה שהוגדרה מחדש במחלקה כלשהי, הוא ה **OR** הלוגי של כל תנאי הקדם של מתודה זו בכל הוריה של אותה מחלקה לאורך עץ ההורשה
- תנאי הבתר ה'אמיתי' של מתודה שהוגדרה מחדש במחלקה כלשהי הוא ה **AND** הלוגי של כל תנאי הבתר האפקטיביים של מתודה זו בכל הוריה של אותה מחלקה לאורך עץ ההורשה

דוגמא

```
public class MathWizard {  
    ...  
    /** returns the square root of num  
     * @pre epsilon >= 10 ^ (-6)  
     * @post abs($ret*$ret - num) <= epsilon  
     */  
    double sqrt(int num, double epsilon);  
    ...  
}
```


דוגמא

```
public class AccurateMathWizard extends MathWizard {
    ...
    /** returns the square root of num
     * @pre epsilon >= 10-20
     * @post abs($ret*$ret - num) <= epsilon/2
     */
    double sqrt(int num, double epsilon);
    ...
}
```

בדוגמא תנאי הקדם חלש יותר (מרשה יותר ערכי אפסילון) ■
ותנאי הבתר יותר חזק (מבטיח דיוק רב יותר)

קבלנות משנה

■ משהבנו את ההיגיון שבבסיס יחסי ספק, לקוח וקבלן משנה, ניתן להסביר את חוקי שפת Java לגבי השינויים הבאים שקבלן המשנה יכול לבצע:

■ שינוי ההצהרה על חריגים

■ שינוי נראות

■ שינוי הערך המוחזר

הורשה וחריגים

קבלן משנה (מחלקה יורשת [מממשת], הדורסת [מממשת] שרות) אינו יכול לזרוק מאחורי הקלעים חריג שלא הוגדר בשרות הנדרס [או במנשק]

למתודה הדורסת [המממשת] **מותר להקל** על הלקוח ולזרוק פחות חריגים מהמתודה במחלקת הבסיס שלה [במנשק]

לדוגמא: בהנתן מימוש המחלקה A, אילו מבין הגירסאות של func ניתן להוסיף ל B שיורשת מ A?

```
public class A{  
    public void func() throws IOException{ }  
}
```

```
public class B extends A{  
    ✓ //public void func() {}  
    ✓ //public void func() throws IOException {}  
    ✓ //public void func() throws EOFException{}  
    ✗ //public void func() throws Exception{}  
}
```

הורשה ונראות

■ למתודה הדורסת [המממשת] **מותר להקל** את הנראות – כלומר להגדיר סטטוס נראות רחב יותר, אבל אסור להגדיר סטטוס נראות מצומצם יותר.

■ לדוגמא: בהנתן מימוש המחלקה A, אילו מבין הגירסאות של func ניתן להוסיף ל B שיורשת מ A?

```
public class A{  
    protected void func(){ }  
}
```

```
public class B extends A{  
    ✓ //public void func(){ }  
    ✓ //protected void func() {}  
    ✗ //void func() {}  
    ✗ //private void func() {}  
}
```

הורשה והערך המוחזר

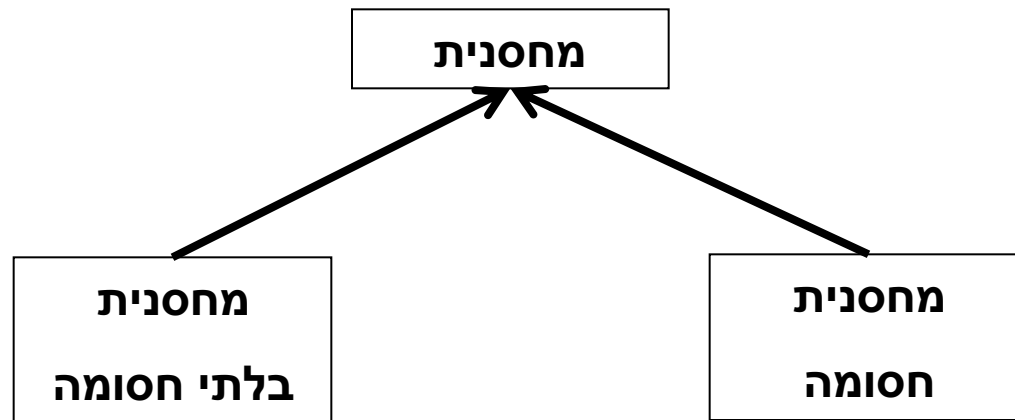
- למתודה הדורסת [המממשת] **מותר לצמצם** את טיפוס הערך המוחזר, כלומר טיפוס הערך המוחזר הוא תת טיפוס של טיפוס הערך המוחזר במתודה במחלקת הבסיס שלה [במנשק]
- לדוגמא: בהנתן מימוש המחלקה A, אילו מבין הגירסאות של func ניתן להוסיף ל B שיורשת מ A?

```
public class A{  
    public Number func() { return null; }  
}
```

```
public class B extends A{  
    ✗ //public Object func() { return null; }  
    ✓ //public Number func() { return null; }  
    ✓ //public Integer func() { return null; }  
}
```

תנאי קדם מופשט

- מהי ההיררכיה בין 3 המחלקות: מחסנית, מחסנית חסומה, מחסנית בלתי חסומה?

- מה יהיה תנאי הקדם של המתודה `push` במחלקה מחסנית?

תנאי קדם מופשט

- תנאי הקדם לא יכול להיות ריק (TRUE) כי אז הוא יחזק ע"י המחסנית החסומה
- תנאי הקדם צריך להיות `!full()` כאשר `full()` היא מתודה מופשטת (או מתודה המחזירה תמיד `false`). המחלקה מחסנית חסומה" תממש אותה כך שתחזיר `count() == capacity()`
- תנאי קדם המכיל מתודות מופשטות או מתודות שנדרסות במורד עץ ההורשה נקרא **תנאי קדם מופשט**
- למרות שתנאי הקדם הקונקרטי אכן מתחזק ע"י המחסנית החסומה תנאי הקדם המופשט נשאר ללא שינוי

תנאי קדם מופשט

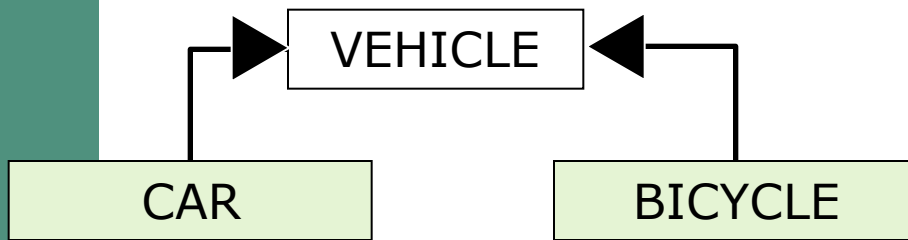
- כאשר מחלקת הבסיס מופשטת, תנאי קדם טריוויאליים מחייבים לפעמים **ראייה לעתיד**, כדי שלא יחזקו במחלקות נגזרות
- ראייה לעתיד אינה דבר מופרך במחלקות מופשטות
- נתבונן בדוגמא נוספת: מערכת תוכנה אשר מיוצגים בה כלי תחבורה שונים כגון מכונית, אווירון ואופניים

ראייה לטווח רחוק

- האבולוציה של היררכית מחלקות כלי הרכב לא מתחילה בגזירת מחלקות קונקרטיות שיירשו מ VEHICLE
- הגיוני יותר שבמהלך מימוש ו\או עיצוב המחלקות CAR ו- AIRPLANE נגלה שיש להן הרבה מן המשותף, וכדי למנוע שכפול קוד ניצור מחלקה שלישית - VEHICLE שתכיל את החיתוך של שתיהן
- אף כלי רכב אינו רק VEHICLE
- בראייה זו, אין זה מוגזם לדרוש ממחלקה מופשטת ניסוח תנאי קדם מופשט

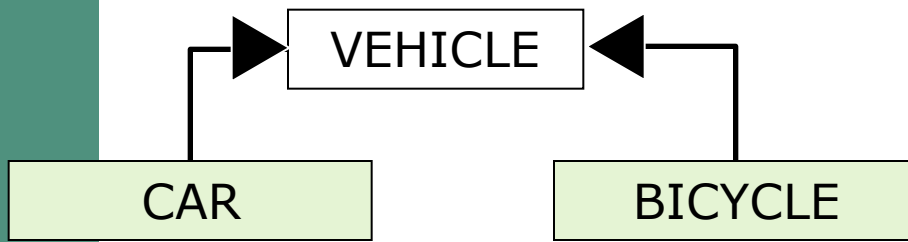
דוגמא

- מהו תנאי הקדם של המתודה `go()` של המחלקה `VEHICLE` ?
- על פניו – אין כל תנאי קדם לפעולה מופשטת
- מה עם המחלקה `CAR` ? – לה בטח יש דרישות כגון `hasFuel()`
- מה עם המחלקה `BICYCLE` ? – לה בטח יש דרישות כגון `hasAir()`
- איך `VEHICLE` תגדיר תנאי קדם ל `go()` גם כללי מספיק וגם שלא יחוזק ע"י אף אחד מירשותיה?

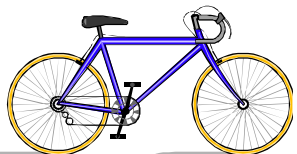
פתרון

- מתודה בולאנית כגון `canGo()` תעשה את העבודה

- המתודה תוגדר כמחזירה `TRUE` עבור `VEHICLE` (או שתוגדר כ `abstract`), ועבור כל אחת מירשותיה תידרס ותוגדר לפי מה שמתאים במחלקה האמורה

- בעצם המתודה `go()` היתה צריכה להיקרא "`go_because_you_can()`" וכך לא היתה כל הפתעה בתנאי הקדם "המוזר"

הורשה זה רע?

- הורשה היא מנגנון אשר חוסך קוד ספק
- פרט למנגנון הרב-צורתיות (polymorphism) הורשה היא סוכר תחבירי של הכלה ואינה הכרחית
 - במקום ש B יירש מ- A , ל- B יכולה להיות התכונה A (שדה)
- יחסי הורשה נכונים הם דבר עדין
 - יחס is-a לעומת יחס has-a או is-part-of
 - לעומת זאת To be is also to have אבל לא להיפך (משאית היא מכונית כלומר חלק בזה הוא מכונית)
- לפעמים נוח לשאול "האם יכולים להיות לו שניים?"
 - לדוגמא: למכונית יש מנוע, האם יכולה להיות מכונית עם שני מנועים
- הורשה או מופע?
- האם Washington יורשת מ-State?

הכוח משחית

■ על המחלקה היורשת לקיים את 2 העקרונות:

■ יחס is-a

■ עקרון ההחלפה

■ אי שמירה על כך תגרום לעיוותים במערכת התוכנה

■ לדוגמא: ננסה לבטא את יחס המחלקות Rectangle ו-Square בעזרת הורשה

לא מתקיים is-a

מלבן לא יורש מריבוע

```
public class Square {  
    protected double length;  
  
    public double getLength() {  
        return length;  
    }  
  
    public double getWidth() {  
        return length;  
    }  
  
    public double area() {  
        return length*length;  
    }  
    ...  
}
```

```
public class Rectangle  
    extends Square {  
    protected double width;  
  
    public double getWidth() {  
        return width;  
    }  
  
    public double area() {  
        return length*width;  
    }  
    ...  
}
```

Rectangle is **NOT** a Square – ברור כי העיצוב לקוי

למשל המשתמר של Square צריך להכיל את `getLength() == getWidth()` ■
וברור כי `Rectangle` לא שומר על כך ■

לא מתקיים
עקרון ההחלפה!

אז אולי ריבוע יורש ממלבן?

```
public class Rectangle {  
    protected double width;  
    protected double length;
```

■ מתקיים יחס is-a (ריבוע הוא מלבן) אבל
במימוש הספציפי הזה לא מתקיים עקרון
ההחלפה.

```
    public double getWidth() {  
        return width;  
    }
```

■ לא ניתן להשתמש בריבוע בכל הקשר שבו ניתן
היה להשתמש במלבן

```
    public double getLength() {  
        return length;  
    }
```

■ זה מפתיע – מכיוון שמתמטית ריבוע הוא סוג
של מלבן

```
    public double area() {  
        return length*width;  
    }
```

■ אז איך בכל זאת נממש את המחלקות ריבוע
ומלבן?

■ בעולם התוכנה יש לעשות "ויתורים כואבים"

```
public static void widen(Rectangle rect, double delta) {  
    rect.width += delta;  
}
```

...

}